



Projekat finansira
Europska unija

Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu ReLOaD



Empowered lives.
Resilient nations.

Analiza dodjele sredstava za civilno društvo iz budžeta Općine Vogošća

Juni 2018.godine

Sadržaj

Lista tabela	2
Lista grafikona	2
Uvod	3
Situaciona analiza za Općinu Vogošću	5
Određivanje prioriteta.....	5
Modeli (su)finansiranja OCD	6
Analiza dodijeljenih sredstava.....	6
Monitoring.....	10
Zaključak.....	10
Preporuke.....	10

Lista tabela

Tabela 1. Pregled budžeta Općine Vogošća za period 2015 – 2018. godine i alokacija sredstava za civilno društvo

Tabela 2. Pregled izdvajanja za boračka udruženja

Tabela 3. Pregled izdvajanja za boračka udruženja prema načinu (su)finansiranja

Tabela 4. Pregled izdvajanja za sportske organizacije

Tabela 5. Pregled izdvajanja za sportske organizacije prema načinu (su)finansiranja

Tabela 6. Objedinjen pregled dodjele sredstava za boračka udruženja i sportska organizacije

Tabela 7. Pregled izdvajanja za OCD u ukupnom udjelu i prema načinu (su)finansiranja

Tabela 8. Pregled raspodjele sredstava po vrsti organizacije

Lista grafikona

Grafikon 1. Pregled dodjele sredstava prema vrsti organizacije u periodu 2015. - 2017. godine

Uvod

Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu – ReLOaD, finansira Evropska unija (EU), a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP). ReLOaD je utemeljen na pozitivnim iskustvima projekta Jačanje lokalne demokratije (LOD), koji je u Bosni i Hercegovini provodio UNDP, uz finansijsku podršku EU, i koji služi kao primjer dobre prakse koja je ponuđena kao model za korištenje širom Zapadnog Balkana. Kao regionalna inicijativa, ReLOaD projekat se provodi u Albaniji, bivšoj jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Bosni i Hercegovini (BiH), Crnoj Gori, Kosovu*¹ i Srbiji. Specifični cilj je jačanje partnerstava između lokalnih vlasti i civilnog društva na području Zapadnog Balkana, širenjem uspješnog modela transparentnog projektnog finansiranja organizacija civilnog društva (OCD)² iz budžeta jedinica lokalne samouprave (JLS)³, usmjerenog ka većem građanskom učešću u procesima donošenja odluka i unaprjeđenju pružanja usluga u lokalnim zajednicama.

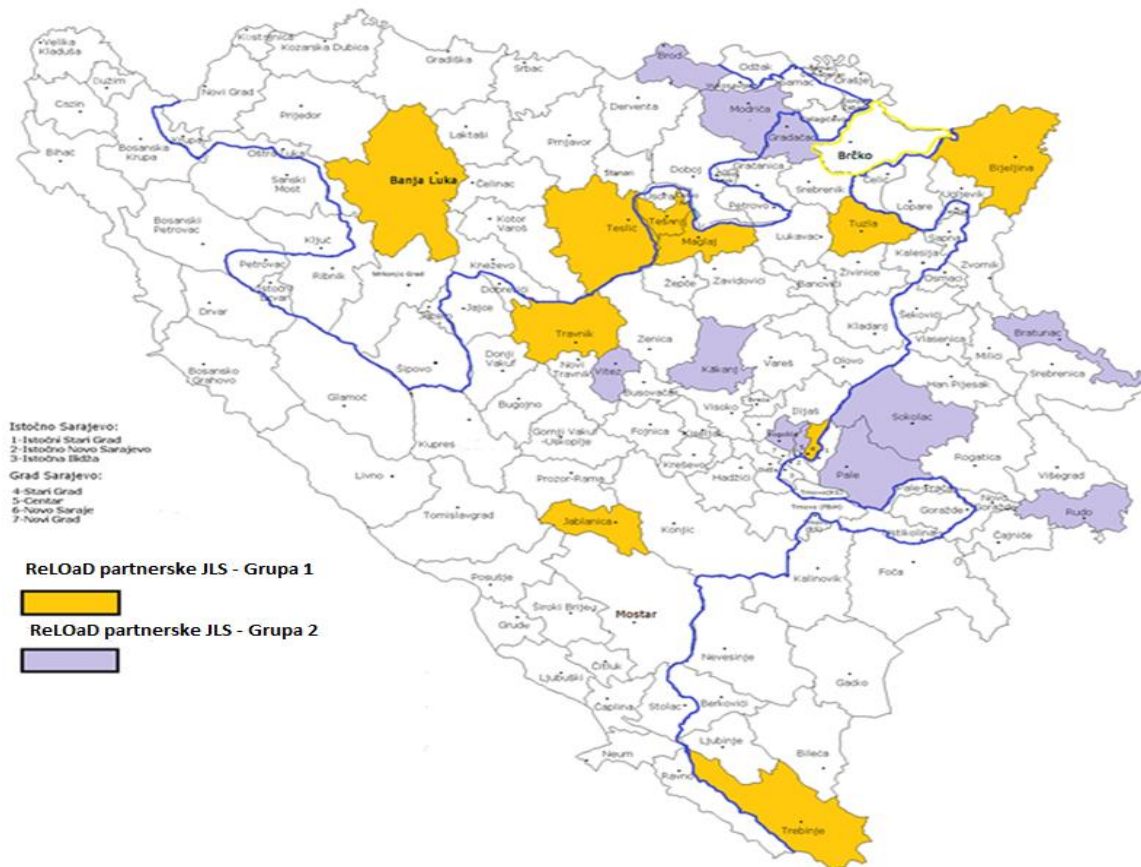
ReLOaD u BiH saraduje sa ukupno 21 partnerskom JLS. Prvih 10 JLS su odabrane putem direktnog poziva koji je bio otvoren samo za JLS koje su učestvovala u nekoj od prethodnih faza LOD projekta. Na ovaj način su odabrane: Banja Luka, Bijeljina, Jablanica, Maglaj, Stari Grad Sarajevo, Teslić, Tešanj, Travnik, Trebinje i Tuzla. Drugu grupu ReLOaD partnerskih JLS čine JLS koje su odabrane putem javnog poziva koji je bio otvoren za sve JLS u BiH koje nisu prethodno učestvovala u LOD projektu. JLS iz druge grupe su: Brod, Bratunac, Centar Sarajevo, Gradačac, Kakanj, Modriča, Pale, Rudo, Sokolac, Vitez i Vogošća.

¹*Ova oznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj Deklaraciji o nezavisnosti.

² U kontekstu analize razlikujemo tri vrste organizacija civilnog društva: nevladine/neprofitne organizacije, sportske organizacije i boračka udruženja, (izuzimajući humanitarne organizacije, karitativne organizacije i vjerske zajednice). Radi lakšeg diferenciranja ovih triju organizacija, skraćenica OCD se koristi isključivo za nevladine/neprofitne organizacije i udruženja građana, a za sve tri vrste organizacija zbirno, koristi se termin – civilno društvo.

³ Jedinice lokalne samouprave su općine, opštine i gradovi te Distrikt Brčko. Svaki od navedenih termina se može ravnopravno koristiti za potrebe ovog dokumenta.

Slika1. Geografski prikaz ReLOaD partnerskih JLS



Jedan od ciljeva ReLOaD projekta je povećanje transparentnosti u dodjeli sredstava za civilno društvo u partnerskim JLS, te je ReLOaD inicirao izradu analize koja će utvrditi trenutno stanje postojećih praksi i procedura u svim partnerskim JLS. U skladu sa situacionom analizom pružiti će se odgovarajuće preporuke za unaprjeđenje transparentnosti u dodjeli sredstava.

U tom smislu, istraživanje je osmišljeno na način da, s jedne strane, utvrdi prakse koje se primjenjuju kako bi se izolovali najveći problemi kao zajednički sadržilac u svim JLS. S druge strane, istraživanje treba da omogući uvid u postojeće modele finansiranja u svakoj JLS kako bi se ponudio poboljšani okvir koji bi u srednjoročnom periodu unaprijedio praksu dodjele sredstava u cilju projektnog planiranja, implementacije i evaluacije projekata.

Struktura izvještaja bazirana je na utvrđivanju konkretnih finansijskih pokazatelja i stepena odstupanja od osnovnih principa LOD metodologije. Analiza je podijeljena na sljedeća poglavlja:

- određivanje prioriteta,
- modeli (su)finansiranja,
- analiza dodijeljenih sredstava,
- monitoring i evaluacija uspješnosti,
- zaključak,
- preporuke.

Određivanje prioriteta prema LOD metodologiji počinje na način da se definisanje tematskih oblasti radi u skladu sa strateškim razvojnim dokumentima i akcionim planovima kojima su utvrđene smjernice razvoja JLS. Na ovaj način se obezbjeđuje da će saradnja lokalne uprave sa civilnim društvom polučiti najveću korist za stanovništvo. Podrazumijeva se da su budžetska sredstva ograničena i da je u ovoj fazi važno na transparentan, racionalan i efikasan način smanjiti broj tematskih oblasti za projektne aktivnosti kako bi njihova provedba bila ciljana, mjerljiva i učinkovita. Ukoliko to nije slučaj, malo je vjerovatno da će sredstva biti usmjerena tamo gdje za to postoji najveća strateška potreba. U tom kontekstu, postoje bar dva značajna indikatora koja govore o (ne)postojanju uslova za prioritizaciju: stepen vezivanja projekata za usvojene lokalne strateške dokumente sa akcionim planovima i provedba redovnih konsultacije sa civilnim društvom u periodu izrade nacrtu budžeta za sljedeću godinu.

Analiza modela (su)finansiranja projekata omogućava uvid u praksu načina dodjele sredstava – direktno ili putem javnog poziva, pri čemu je vid dodjele putem javnog poziva značajan iskorak ka projektno utemeljenom obliku saradnje sa civilnim društvom.

Segmenti projektnih aktivnosti koji suštinski predstavljaju integralni dio cijelog projektnog ciklusa od kreiranja strategije, utvrđivanja prioriteta, dodjele finansijskih sredstava, do same implementacije projekta su i monitoring i evaluacija. Ukoliko svi koraci u ovom procesu nisu sistematski urađeni, teško je očekivati da dio monitoringa i evaluacije bude operativan. Cilj je bio da se kroz upitnik i intervju u partnerskim JLS poveća svijest o potrebi za unaprjeđenjem ovog segmenta projektnog ciklusa u srednjoročnom periodu.

Zaključak predstavlja sažetak uočenih nedosljednosti i primjera dobre prakse u JLS, a preporuke su date na osnovu situacione analize i prema generalnim koracima iz LOD metodologije.

Situaciona analiza za Općinu Vogošću

Općina Vogošća je jedna od većih JLS u okviru analiziranih ReLOaD partnerskih JLS, posebno iz grupe 2. Karakterišu je veliki udjeli u alokaciji sredstava na boračka udruženja i niski iznosi dodijeljeni za ostale OCD.

Određivanje prioriteta

Prema prikupljenim podacima, Općina Vogošća posjeduje sljedeće strateške dokumente relevantne za predmet ove analize:

- Lokalni ekološki akcioni plan 2017 – 2022
- Omladinsku politiku 2017 – 2022
- Strateški dokument rodne jednakosti 2018 – 2023
- Strateški dokument za promociju sporta 2017 – 2022

- Strateški dokument vezan za poljoprivredu 2017 – 2022

Niti jedan od pobrojanih dokumenata nema akcioni plan. Strategija integrisanog razvoja Općine Vogošća 2014 – 2018 ima akcioni plan ali je praktično stavljena *ad acta*, budući da je Općina u fazi pripreme izrade nove strategije.

Prioritiziranje godišnjih aktivnosti za saradnju sa civilnim društvom se ne sprovodi u smislu da se prije objave javnog poziva definišu prioritetne oblasti uz konsultacije sa civilnim društvom. Javni poziv se objavljuje jednom godišnje i to u novembru za sljedeću godinu.

Broj (su)finansiranih projekata u zadnje tri godine je po osam u svakoj godini za OCD a za oblast sporta i boračke populacije po trideset. Projekti se uglavnom usmjeravaju prema procijenjenim kapacitetima postojećih OCD, čija je specijaliziranost ograničena najviše na kulturu i obrazovanje, a deficitarna u oblasti ekologije i rodne jednakosti. U oblasti rodne jednakosti nije evidentiran niti jedan projekat koji adresira isključivo ovu oblast ali je Općina kroz druge projekte indirektno ili direktno podržava rodnu jednakost.

u oblasti rodne jednakosti, iako je strategija u ovoj oblasti usvojena.

Komisiju za ocjenjivanje projektnih prijedloga imenuje načelnik na jednogodišnji mandat i broji 3 člana.

Modeli (su)finansiranja OCD

Većina sredstava se dodjeljuje putem javnog poziva, za sve vrste organizacija. Iznosi se uplaćuju kvartalno i polugodišnje, a postoji samo jedna organizacija sa statusom od posebnog interesa i to Udruženje poljoprivrednika. Manji dio sredstava se dodjeljuje na zahtjev, uglavnom sportskim organizacijama. Udruženje poljoprivrednika ima posebnu stavku u budžetu.

Jedan pravilnik obuhvata sve OCD i sportske organizacije, koji predviđa alokaciju sredstava putem javnog poziva. Boračka udruženja imaju poseban pravilnik. Prijavni set ne obuhvata:

- Pregled budžeta i plan potrošnje
- Logički okvir rada
- Plan aktivnosti i promocije

Općina Vogošća je pokušala sa prijavnim setom na manjem uzorku javnih poziva koji je sadržao logički okvir rada, ali zaključak je bio da OCD nemaju kapacitet za kvalitetno popunjavanje projektnih prijedloga.

Analiza dodijeljenih sredstava

U tabeli 1. ispod, naznačeni su iznosi dodijeljeni civilnom društvu u periodu 2015. – 2017.godinu, kao i plan za 2018.godinu. Zabilježen je relativan pad u odnosu na ukupan budžet Općine, sa 4.25% sredstava alociranih civilnom društvu 2015.godine na 3.35 sredstava planiranih za alokaciju u 2018. godini, iako su rashodi prema podacima iz izvršenja budžeta kontinuirano rasli sa oko 8.3 miliona KM u 2015. na 12.7 miliona KM u 2017.godini. Kretanja budžetskih iznosa i sredstava za civilnog društva je u pozitivnoj korelaciji u 2016. i 2017. godini, a u negativnoj u planu za 2018. godinu. U periodima rasta budžeta, sredstva za civilno društvo rastu manjim intenzitetom. Međutim to je razumljivo imajući na umu da je rast budžeta vezan za kapitalne projekte i priliv sredstava od viših

nivoa vlasti i da se radi o namjenskim sredstvima koja u skladu sa fiskalnom odgovornošću ne mogu biti usmjerena na finansiranje drugih oblasti.

Tabela 1. Pregled budžeta Općine Vogošća za period 2015 – 2018. godine i alokacija sredstava za civilno društvo

Godina	Budžet Općine	Promjena	Ukupno civilno društvo	Promjena	% Civilno društvo
2015	8 336.588,17		353.825,36		4.2
2016	10 665.766,66	+22.0%	376.680,00	+6.1%	3.5
2017	12 719.191,48	+16.2%	414.920,00	+9.3%	3.2
2018 plan	11 280.000,00	+11.4%	377.450,00	-8.1%	3.3

Boračka udruženja učestvuju sa oko 45% alociranih sredstava iz budžeta Općine namijenjenih civilnom društvu, a evidentan je kontinuiran pad četvrtu godinu zaredom sa 47.7% u 2015. na 43 % u planu za 2018. godinu.

Tabela 2. Pregled izdvajanja za boračka udruženja

Godina	Ukupno civilno društvo	Boračka udruženja	% Boračka udruženja
2015	353.825,36	168.825,36	47.7%
2016	376.680,00	171.180,00	45.5%
2017	414.920,00	175.950,00	42.4%
2018 plan	377.450,00	162.450,00	43%

Javni poziv je gotovo isključiv način (su)finansiranja boračkih udruženja u posljednje 4 godine, sa znatnijim padom jedino u 2017. godini kada je 9% sredstava u ovoj oblasti dodijeljeno na zahtjev. U planu za 2018.godini je stopostotno (su)finansiranje putem javnog poziva, ali javni pozivi ne uključuju projektne prijedloge.

Tabela 3. Pregled izdvajanja za boračka udruženja prema načinu (su)finansiranja

Godina	Ukupno boračka udruženja	Boračka udruženja na zahtjev	Boračka udruženja po javnom pozivu	% Boračka udruženja po javnom pozivu
2015	168.825,36	6.035,36	162.790,00	96.4%
2016	171.180,00	9.890,00	161.290,00	94.2%
2017	175.950,00	15.700,00	160.250,00	91 %
2018 plan	162.450,00	0	162.450,00	100%

Projekti sportskih organizacija obuhvataju najveći dio alociranih sredstava, u prosjeku oko 46%. Ne primjećuje se oscilacija u relativnim finansijskim iznosima u zadnje 4 godine.

Tabela 4. Pregled izdvajanja za sportske organizacije

Godina	Ukupno civilno društvo	Sportske organizacije	% Sportske organizacije
2015	353,825.36	165.000,00	46.6%
2016	376,680.00	175.500,00	46.6%
2017	414,920.00	198.970,00	48%
2018 plan	377,450.00	175.000,00	46.3%

I u ovoj oblasti, najveći dio sredstava dodjeljuje se putem javnog poziva, premda je zabilježen manji pad sa 90.1% u 2016. na 84.5% u 2017. godini, kada je 30.770,00 KM dodijeljeno direktno na zahtjev. U okviru boračkih udruženja, ne postoji set obrazaca koji predviđa bilo kakvu vrstu projektnog prijedloga.

Tabela 5. Pregled izdvajanja za sportske organizacije prema načinu (su)finansiranja

Godina	Ukupno sportske organizacije	Sportske organizacije na zahtjev	Sportske organizacije po javnom pozivu	% Sportska društva na zahtjev
2015	165.000,00	13.000,00	152.000,00	92.1%
2016	175.500,00	17.250,00	158.250,00	90.1%
2017	198.970,00	30.770,00	168.200,00	84.5%
2018 plan	175.000,00	0	175.000,00	100%

U većini analiziranih ReLOaD partnerskih JLS ove dvije vrste organizacija obuhvataju veći dio alociranih sredstava dok su u Općini Vogošća ti procenti posebno visoki. Naime od ukupnih sredstava za civilno društvo, 90% se dodjeljuje boračkim udruženjima i sportskim organizacijama.

Tabela 6. Objedinjen pregled dodjele sredstava za boračka udruženja i sportske organizacije

Godina	Ukupno civilno društvo	Ukupno boračka udruženja	Ukupno sportske organizacije	Sportske organizacije i boračka udruženja	% Sportske organizacije i boračka udruženja
2015	353,825.36	168.825,36	165.000,00	333,825.36	94.4%
2016	376,680.00	171.180,00	175.500,00	346,680.00	92%
2017	414,920.00	175.950,00	198.970,00	374,920.00	90.4%
2018 plan	377,450.00	162.450,00	175.000,00	337,450.00	89.4%

Prosječno znatno manja sredstva se izdvajaju na projekte OCD u Općini Vogošća, nego u većini ostalih ReLOaD partnerskih JLS. Općina Vogošća u posmatranom periodu izdvaja u prosjeku 8.5%, dok je taj prosjek za sve analizirane ReLOaD partnerske JLS blizu 20%. Ipak zabilježen je rast sa 5.6% u 2015.godini, na 9.6% u 2017.godini i plan za 2018 u iznosu 10.6%. Projektni prijedlozi uključuju opis projektnih aktivnosti ali ne i logički okvir rada.

Tabela 7. Pregled izdvajanja za OCD u ukupnom udjelu i prema načinu (su)finansiranja

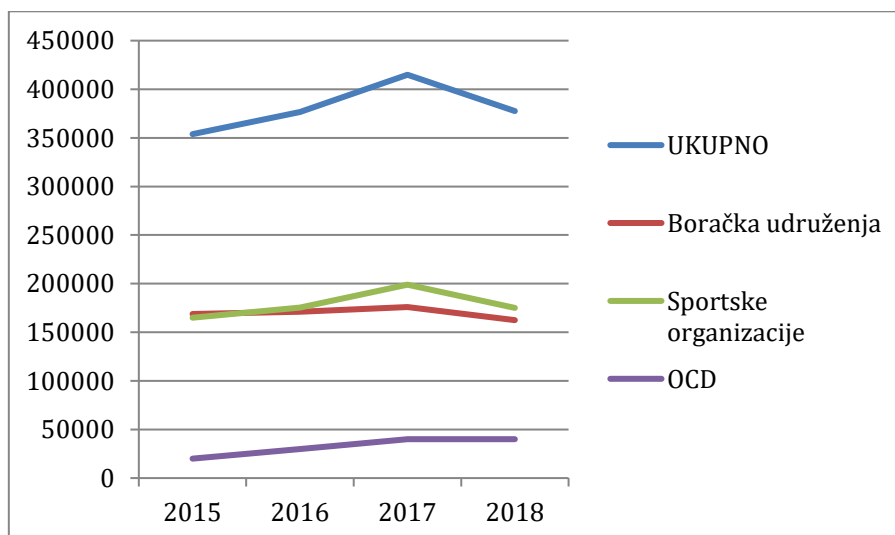
Godina	Ukupno civilno društvo	Ukupno OCD	% OCD	OCD po javnom pozivu	OCD na zahtjev	% OCD po javnom pozivu
2015	353.825,36	20.000,00	5.6%	17.100,00	2.900,00	85.5%
2016	376.680,00	30.000,00	8%	24.800,00	5.200,00	82.7%
2017	414.920,00	40.000,00	9.6%	33.600,00	6.400,00	84%
2018 plan	377.450,00	40.000,00	10.6%	40.000,00	0	100%

Tabela 8. Pregled raspodjele sredstava po vrsti organizacije

Godina	Sportske organizacije	Boračka udruženja	OCD	Ukupno
2015	46.7%	47.7%	5.6%	100%
2016	46.6%	45.5%	7.9%	100%
2017	48%	42.4%	9.6%	100%
2018	46.4%	43%	10.6%	100%

Grafikon 1. ispod pokazuje neznatan pad alociranih sredstava u odnosu na ukupan budžet i mali rast sredstava alociranih na OCD u zadnje 4 godine.

Grafikon 1. Pregled dodjele sredstava prema vrsti organizacije za period 2015. - 2017. godine



Uzimajući u obzir da veliki broj projekata, preko 50%, predstavlja razne manifestacije u oblasti kulture i sporta, može se zaključiti da se vrlo mali iznosi izdvajaju za ostvarivanje bilo kakvih strateških ciljeva. Prema prikupljenim podacima, ne postoje jasno definisani minimalni pragovi za dodjelu sredstava putem pravilnika a često ni putem projektne aplikacije. Najčešće dodijeljeni iznos je oko 2.000,00 KM a prosječan oko 5.000,00KM. Najveći dodijeljeni iznos je 28.000,00 KM.

Monitoring

Prema prikupljenim podacima, jedini vid monitoringa predstavljaju terenske posjete kada su u pitanju kulturne manifestacije, i obaveza prijavljivanja odrađenih treninga, kada su u pitanju (su)finansirane sportske organizacije. Postoji obaveza o redovnom dostavljanju računa, faktura i pravljanja troškova (su)finansiranih projekata općinskoj Komisiji za kontrolu namjenskog utroška budžetskih sredstava. Podnosi se izvještaj Općinskom vijeću samo o iznosu opravdanih sredstava.

Zaključak

U Općini Vogošća, sredstva se ne prioritiziraju na sistematski način. Lokalna uprava, prema informacijama pribavljenih putem intervjua, veliki akcenat stavlja na sigurnost mladih te visoki izdaci na sport, koji u Općini Vogošći uglavnom nije profesionalnog karaktera, predstavljaju jedan od lokalnih prioriteta. U Općini Vogošća već postoji ustaljena praksa alokacije sredstava putem javnog poziva što je preduslov za uvođenje projektno baziranih aktivnosti.

Preporuke

- Definirati akcione planove za usvojene strategije i posebno za Strategiju integralnog razvoja koja je u fazi revizije, prema projektnim principima;
- Osigurati primjenu Odluke o načinu odabira projekata nevladinih/neprofitnih organizacija po LOD metodologiji sa punim setom prijavnih obrazaca;
- Uspostaviti minimalne vrijednosne pragove pri dodjeli sredstava u javnim pozivima;
- Povećati procenat (su)finansiranja OCD;
- Uključiti civilno društvo u proces određivanja prioriteta u fazi nacrtu budžeta te putem lokalnih medija sprovesti aktivnu i sistematsku kampanju kako bi se obezbijedio što veći, neophodan odziv u učestvovanju u određivanju tematskih prioriteta u široj lokalnoj zajednici;
- Redovno provoditi finansijski i programski monitoring projekata;
- Uspostavljanje obaveze izvještavanja o aktivnostima i rezultatima projekata civilnog društva Općinskom Vijeću na sistematizovan način a ne samo o utrošku sredstava. U ovim izvještajima trebaju biti jasno prezentirani podaci o iznosima koji su dodijeljeni civilnom društvu za određene projekte, na koji način se ti projekti uklapaju u strateške dokumente Općine, broju korisnika i konkretne rezultate projekta;
- Gore navedene izvještaje objavljivati na web stranici Općine i to na način da bude lako dostupno za posjetioce stranice.